

ORIENTACIONS PER INCLOURE ALUMNAT AMB SÍNDROME DE DOWN A LES AULES DE L'ESO

Per començar podem reflexionar entorn a aquestes cites del Dr. Joan Jordi Muntaner (Universitat Illes Balears):

“Cada alumne és únic i hem d'intentar donar resposta a la diversitat de cada alumne, tan en la presentació de continguts, en la proposta d'activitats, com en l'avaluació, així com pensar que tots i totes poden aprendre junts, en el mateix espai, sobre els mateixos temes i enriquint els uns als altres, “

“En una escola inclusiva només hi ha alumnes, a seques, sense adjectius; no hi ha alumnes corrents i alumnes especials, sinó simplement alumnes, cadascú amb les pròpies característiques i necessitats. La diversitat és un fet natural, és la normalitat: el més normal és que siguem diferents. Què podem fer per a tots els alumnes, que són diversos, per què tots aprenguin al màxim de les seves possibilitats?”

Algunes pautes concretes que ens poden ajudar (potser alguns de vosaltres ja les esteu aplicant, però sempre va bé recordar conjuntament):

1. No podem oblidar que són **alumnes adolescents** com la resta de companys d'aquests cursos, i que la majoria de característiques de personalitat, actituds, interessos, sentiments, dubtes... seran com els de la resta de companys.
2. Tampoc poden oblidar que a més a més de tenir síndrome de Down, **cadascun d'ells té les seves característiques personals** que han de ser conegudes i respectades, així com partir d'elles per ajudar-los a avançar. És important fer una **planificació centrada en la persona**.
3. Cal **estar atents als sentiments i necessitats d'aquests alumnes**, ells són conscients de les seves dificultats i de vegades no els hi agrada acceptar-ho, això ho poden manifestar amb mutisme, amb “xuleria”, ... i pot provocar una mala interpretació per part del professorat, especialment quan no són capaços d'explicar-ho verbalment.

4. Cal també **conèixer quines són les seves capacitats** (que també en tenen i moltes) per tal que les puguin desenvolupar i oferir a la resta de la classe.
5. Les **nocions temporals**, suposen un repte per les persones amb síndrome de Down, els hi costa aquest aprenentatge abstracte i relatiu. La interiorització d'allò que és tard, aviat, ràpid, lent, a les hores... **requereix d'un suport amb referents**, d'un acompanyament. Normalment el seu ritme habitual és més lent que en la resta de companys. Cal preveure que puguin començar a recollir abans, que algú (professor o company) els hi pugui fer recordatori de l'estona que falta, anticipar-lis una mica abans el que cal fer després, donar-lis una mica més de temps en la realització de les tasques....
6. Les **normes de la classe-centre** també són per ells/elles. Les han de conèixer, les han de respectar i aprendre a complir-les, encara que això ens impliqui recordar-li varies vegades, o explicar-les de manera més senzilla. Hem **d'assegurar-nos que les han entès bé** i que no tenen dubtes, de vegades pot semblar que no les volen complir quan en realitat no les han entès o no les han generalitzat. També podem buscar un alumne/a que els hi pugui fer un recordatori si ho necessiten des de l'ajuda entreiguals.
7. Ells/elles han de seguir la **dinàmica de la classe**, és a dir el mateix ritme d'activitat que es plantegi dins de l'aula encara que en el treball individual facin tasques diferents:
  - seguir **explicació grupal** (per tal de mantenir la seva atenció i motivació els hi hem de fer preguntes senzilles relacionades amb el tema que ells puguin respondre, ells també poden participar amb diferents estratègies),
  - **treball en petit grup** (ells també han de participar: cal preveure quin seran els companys/es que poden ajudar-los millor per incorporar-los en aquest grup, intentar que no es facin els grups de manera aleatòria i quedin amb els qui no vol ningú; així com ajudar a establir quina és la tasca que ells podran fer i quines pautes necessiten per fer-la),

- Quan els alumnes facin **treball individual**, ells/elles treballaran amb el seu material adaptat o bé els dossiers que se li hagin proporcionat per fer de manera autònoma. Sempre que sigui possible, especialment en les assignatures de Naturals i Socials és important que aquestes tasques tinguin relació amb el mateix tema que treballa el grup classe). Cal indicar-lis molt clarament quin són els exercicis que han de realitzar a classe aquell dia i quins a casa (deures). Quan estiguin realitzant les tasques individualment cal anar fer un **petit control i oferir-se per solucionar els dubtes** que puguin tenir. Hem de procurar que cada cop el seu treball sigui més autònom, però **sense donar per suposat que ja ho fan sols** i que no necessiten del professor en aquesta estona.
8. Per ells suposa un **esforç** considerable el seguir el ritme d'assignatures, horaris, tasques, responsabilitats... és important que se sentin **valorats positivament**, que se'ls ajudi a millorar des dels seus aspectes positius, que intentem emprar **reforç positiu** per modificar actituds.
  9. De totes les assignatures és important que tinguin **algun tipus de material**, sempre que sigui possible que s'assembli o sigui igual al dels seus companys. D'aquesta manera estaran més motivats a escoltar, a estar atents l'estona d'explicació, se sentiran membres del grup...
  10. És important preveure un **pla de deures coordinat entre els diferents professors**, ells han de fer tasques a casa, però tenint present que fora de l'escola realitzant diferents activitats de suport i cal ajustar el temps de dedicació. Cal assegurar-se que anoten els deures al dia que ho han de presentar a l'**agenda**, encara que també ho tinguin anotat al llibre o dossier.
  11. Cada professor ha d'ésser responsable de **corregir les tasques** que li hagi assignat als/les alumnes amb discapacitat durant la sessió-classe o de deures. Necessiten reconeixement del seu esforç i/o correcció d'allò que no estigui bé.

12. És important que tinguin **exàmens** en les mateixes dates que la resta de companys, d'aquell material adaptat sobre el qual han treballat. Als exàmens **han de poder demostrar el que saben**, per això cal preparar preguntes amb paraules de referència, de relacionar amb fletxes, de buscar la resposta en un text, d'encerclar la resposta correcte, de respondre cert o fals... és important que hagin pogut "assajar" preguntes del mateix tipus anteriorment. Mai els hi plantejarem preguntes obertes i sense referents, doncs no podran contestar-les encara que sàpiguen el contingut.
13. **Us de l'agenda**, per ells és molt important, la porten a l'escola, a casa, a l'associació, els ajuda a situar-se, a recordar... però cal que tinguin clar que és el que han d'anotar, què no han d'oblidar, com tenir-la al dia....i per això encara poden necessitar ajut del professorat o d'algun company.
14. És interessant **compartir amb els altres companys** professors (del mateix nivell o de cursos anteriors) estratègies, situacions, orientacions, dubtes....
15. Caldria emprar temps en les sessions de tutoria per poder **treballar la cohesió de grup**, de manera que tot l'alumnat se senti part del grup i pugui conèixer als altres amb les seves característiques, tot aprenent a **respectar-les**. Es podrien iniciar petites experiències de **treball cooperatiu** en algunes de les assignatures que afavoririen l'aprenentatge entreiguals i l'atenció a la diversitat.

Podeu trobar més orientacions a les següents webs:

www.down21.org

www.sindromedown.net

<http://www.xtec.cat/formaciotic/dvdfornacio/materials/tdiee/guia.html> (Inclusió educativa i estratègies de treball a l'aula)

I contactar amb nosaltres a coordinaciopedagogica@downlleida.org per qualsevol dubte, suggeriment, demanda de més informació....

Eva Betbesé
Coordinadora Educativa Down Lleida